

ELŐFIZETÉS.

MELYBEN ÉS VIDÉKEN
Egy évre ... 800 kor.
Fél évre ... 150 kor.
Egy negyed évre 75 kor.
Egy hóra ... 25 kor.

Nyitási költségek
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és erdélyi egyesít
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 62.

KIADÓHVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.

Balevárdul Regede Ferdinánd I. (József főh.)-ot 22.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1920.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szombat, június 12.

21. és 25. sz. rendelet (kibővítve)

Mi, Erdélyi csapatok parancsnoka, a katonai igazságszolgálat törvénykönyvének 32. és 57. §§. II. pontja értelmében, a hadsereg biztosítására és az ország védelmére.

ELRENDELJÜK:

a Tiszántúli előlakt egész területre, mely hadművelési területnek tekintetik: I. Rend. Ellenszegülőknak lesznek tekintve: a) akik rosszakarat nélkül nyilvános helyiségekben, állomásokon, vonatokon, az utcán stb. közölni, elterjeszteni, beszélni, megmutatni bármely módon igaz, vagy bebiztosított híreket vagy relatív meggyőző eseményeket a hadműveletekről, a csapatok mozgásáról és helyzetéről, a katonai hatóságok rendelkezéseiről vagy bármely más dologról, a román hadsereg vonatkozásában; b) akik állomásokon, vonatokon találatnak, komoly megindoklás nélkül, vagy tolongani, kiabálni fognak és nem fogják tiszteletben tartani a rendre vonatkozóan kiadott utasításokat; c) akik rossz szavakkal fogják illetni a román nemzetet; d) bármely jóakaratu személy, aki levelet vinne, azok, akik mások által elősegítik magánlevelektől átvett leveleket egyik helyről a másikra szállítani; e) akik a hadsereg érdekelt szolgáló rendelkezések ellen lázitanak; f) azok, akik felhatalmazás, vagy katonai engedély nélkül, minden rossz szándék nélkül, titkon vagy nyilvánosan, akár katonai parancs folytán, akár nem történeti körülmények között elmozdítanak; g) akik sértő szavakkal fogják illetni a román katonákat, a román hadsereget vagy országát; h) bárki, aki rosszakarat nélkül megmérgezi, vagy megfertőz kutakat, forrásokat, bármely folyó vagy állóvizet, valamint bármely élelmiszert; i) azok, akik kritizálni fogják a parancsnokság által kiadott rendeleteket; j) azok, akik leverik a zászlókat vagy a hivatalok más jelvényeit; k) azok, akik közbelépnek vagy mások közbelépését provokálják, hogy megakadályozzanak egy letartóztatást, vagy a parancsnokság által kiadott rendelet végrehajtását; 2. Ezen rend ellen szegülő a következőképpen lesznek megbüntetve: Az a) b) c) és d) pontok alá esők meg lesznek vizsgálva hadbíró által első és utolsó alkalomkor egy évi börtönnel és 2000 Lei-ig terjedhető pénzbírsággal lesznek sújtva. Az e) f) g) h) i) j) és k) pontokba foglaltak ellenszegülő a hadtörvények által lesznek megvizsgálva és elítélve 3 évig terjedhető börtönnel és 5000 Lei-ig terjedhető pénzbírsággal. Midőn a fent említett tettek közül valamelyik kémskedési vagy árulási szándékkal lesz véghez vité, a háború alatt már életben levő törvények szerint lesznek megbüntetve. 3. A rendelet ellenszegülésének a meghatározását királyi biztosok, hadbírók, tereparancsnokságok, csendőrszettek és bármely katonai tisztségviselő végzi.

E jelen rendelet, amennyiben lehet, lapok által lesz kihirdetve, ki lesz ragasztva minden községben, hadtörvénysszék székhelyén, hadbíróóságokon, parancsnokságoknál, csendőrszettek és községházaknál, ki lesz hirdetve dobszó által is. E formások betartását jegyzőkönyvileg fogják megállapítani a törzstisztek. E rendelet büntető hatálya életbe lép 3 nap után a fent említett végrehajtásokkal s csak azon személyek lesznek megbüntetve, akik e 3 nap után esnek bűnbe. A 21. és 25. sz. rendelet határozati, amelyeket szintén e parancsnokság ad ki, de a jelen rendelettel nem egyezők, hatályon kívül lépnek abban a pillanatban, amikor a rendelet életbe lép. Kelt a Parancsnokságunknál Nagyszombat, 1919. május hó 12. Az erdélyi csapatok parancsnoka.

N. DARESCU tábornok s. r.

Nagyszombat, 1920. június 12.

Aradi vasutasok az eskütétel előtt.

(Tizenötezer alkalmazott kérdő pontjai)

Beszámoltunk legutóbb arról, hogy *Ispavnicu* György, aradi vasutagazgató magához kérte az aradi üzletvezetőség osztályainak megbízottait és tudatta velük, hogy a közeljövőben egy bizottság jön a csatolt területekre azzal a céllal, hogy az összes vasutasoktól esküt vegyen ki. A vasutagazgató előtt megjelent osztályvezetők már ezen a megbeszélésen tudatták, hogy a vasutasoknak, mielőtt az esküt letennék, többféle óhajuk lenne. Érintkezésbe óhajtanának lépni a MÁV. igazgatóságával, mint volt felettes hatóságukkal, másrészt pedig egész sereg, létüket közlő értekezésre óhajtanának felvilágosítást kapni. Most alkalmuk van közölni mindazokat a pontokat, amelyekre a vasutasok mielőtt az eskü letételére határoznak el magukat, hivatalos helyről felvilágosítást akarnak kapni. Ezek a következők: Melyek az alkalmazásnak a feltételei? Mik a felmondás és kilépés esetei? Mik a szolgálatból való elbocsátás és a létszámból való törlés esetei? Vannak-e fegyelmi bíróságok s ha igen, mik a fegyelmi eljárásnak főbb vonásai a szabályai és biztosítva van-e a szabad védekezés joga? Mik a CFR illetmény-szabályzat fontosabb pontozatai, állandók-e ezek és törvényerővel bírók-e? Miként történik az új fizetési osztályok és csoportokba való besorozása a MÁV személyzetének, betudják-e a besorozásig szerzett várakozási időt? Van-e biztosított szabadság és betegség esetén minő illetmények járnak, továbbá az évi fizetéses személyzet betegállományban meddig élvezi teljes illetményét? Mennyi idő alatt kell elsajátítani az anyanyelvet? Biztosítják-e a vasutasok részére, hogy Erdély határain túl nem helyezik el őket? Biztosítva lesz-e a MÁV-nál szerzett nyugdíjévek betudása minden külön utánfizetés nélkül? Hány évi tagság után kezdődik a nyugdíjképeség és hány év után éri el az alkalmazott a teljes nyugdíját? Mennyi az alkalmazott, továbbá özvegyének és gyermekének nyugdíja, illetve segélye? A CFR-nél szerzett nyugdíjévek minő feltételek

mellett élvezhető más állam területén? És végül kérik, hogy a CFR és MÁV illetmények között fennálló lehetetlenül nagy különbséget szüntessék meg. Ezekre a pontokra kérnek felvilágosítást az aradi vasutasok s kérelmüket an-

nyilván inkább méltányosnak találják, mert ebben az esetben több mint tizenötezer ember egzisztenciájáról és jövő berendezkedéséről van szó, amit az új államnak feltétlenül tekintetbe kell vennie és ugyanakkor alkalmazásába vett tisztviselőinek a létük biztosítása körül keletkezett mindennemű nyugtalanságát meg kell szüntetnie.

Take Jonescu pénzügyminiszter.

(Blank Arisztid kincstári miniszter.)

BUCURESTI. Averescu miniszterelnök mindjárt a választások lezajlása után bejelentette a minisztertanácsnak, hogy egy korábbi ígéretéből kifolyólag Take Jonescunak tárcát biztosít a kormányban. Ez nagy elégtelenséget keltett a kormányban, többen elleneztek Take Jonescu szereplését és ennek következtében a kabinetben válság is ütött ki. *Argetoianu pénzügyminiszter tegnap be is adta lemondását.* A válság némileg már megoldást nyert, mert az egyes tárcákat kettéválasztják és így a más pártból való új miniszterekkel megosztják. A pénzügyi tárcát már ketté is osztották, a kincstári javak minisztere Blank Arisztid lesz, míg a pénzügyi tárcát Take Jonescu kapja. Ugyancsak kettéosztották a

közmuvelődési miniszteriumot is és ebben az egyik tárcát kapja *Valeanu* tábornok, a másikat D. *Greceanu*. Hogy milyen elégtelenséget keltett Take Jonescu pénzügyminisztersége, azt mi sem bizonyítja jobban, minthogy harminc királyságbeli prefektus, akiknek a néppárt szervezésében nagy részük volt, felkeresték Argetoianu-t és kijelentették előtte, hogy ha a kormány mégis ragaszkodik Take Jonescuval való együttműködéshez, akkor összehívadják az ujonnan megválasztott képviselőket és a leghevesebb obstrukciót indítják meg a kormány ellen.

BUCURESTI. Argetoianu engedve Averescu kapacitásának, mégis megmarad a kormányban és rekompenzáció fejében a belügy miniszteri tárcát kapja.

Magyarország és Románia.

ROMA. Az *Idea Nationale* című olasz lap hosszabb cikket ír Magyarországról és Románia helyzetéről. Cikkekben odaközlődik, hogy mindkét állam ellenséges államokkal van körülvéve, körülmények egy valószínűségi szlovén gyűrű ionódik és éppen ezért keresniük kell a megértés útját, hogy védekezzenek az esetleges veszély ellen.

Beiktott nyugdíjak.

A belügyminiszterium kolozsvári államtitkársága rendelettel megiktotta Arad vármegyében, hogy kiírtassa azon nyugdíjasok illetményeit, akik magyar területen bírnak illetéssel.

A hunyadi vasbányák.

BUCURESTI. A legutóbbi minisztertanácsban Taslauanu kereskedelemügyi miniszter egy javaslatot terjesztett a kormány elé, hogy a resicai és hunyadi vasbányákat egy részvénytársasággá alakítsák át 75 millió lei alaptőkével és a részvénytársaságban nagyobb érdekeltséget vállalja az állam is. A tervet ilyen módon fokozni lehetne és a vasgyártásból kivül hadiszerek és technikai anyagok gyártásával is foglalkozna a nagy vastelep. A minisztertanács részletesen és behatóan foglalkozott az

A kik tartózkodási engedélyt kaptak Aradon.

A repatriáló hivatal közli, hogy Aradváros tanácsa legutóbb a következőknek adott tartózkodási engedélyt: Sáfány Emil, Dekner Hermann, özvegy Császár Antalné, Codorán János, Bardot Gaston, Mukszel Leopold, Helvig Károly, özvegy Herman Bernátné, Farkas Sámuel, Fejér Aladár, Gajdos Károly, özvegy Hirschler Jakabné, Glück-Feinkuchen Zsuzsanna, Karton Aladár és családja, Kovácsik Béla, Molnár Mihály, Molnár Sándor, Molnár Ágnes, Szondy Géza, Róth Herman, Róthbaum Leo, Reisz József, özvegy Pollák Adolfné, Wertheim József, Weinberger Károly, Aszód Vilmos és Fischer Bernát. A repatriáló hivatal ezután hívja fel a tartózkodási engedélyt elnyerőket, hogy három napon belül jelentkezzenek a repatriáló hivatalban, mert különben engedélyük érvényét veszti.

Tanácskozás a pénzbeváltásról.

(Az árvizsgáló bizottságok. — Arad és Nagyvárad közlekedése.)

Az erdélyi és bánáti kereskedelmi és iparkamarák titkárai kedden és szerdán kamarai értekezletre gyűltek össze Kolozsváron. Az értekezlet legfontosabb tárgyai a bankjegyek becserélése, a kamarai törvény reformja, a kereskedelem szabadságának visszaállítása. Erdély vasutijá, a közép-európai gazdasági unió létrehozása és az ipari tulajdon kérdésének rendezése voltak. A bankjegyek beváltása tekintetében az értekezlet az 1:1 arányban való beváltás mellett foglalt állást és kívánatosnak mondta ki, hogy ha a becserélés alkalmából akár kényszerkölcsön, akár pénzdézsma után a kormány, a bankjegy infláció csökkentését határozná el, hogy az erre vonatkozólag téendő intézkedések ugyan olyan hatállyal érvényesíthessenek a királyság területén is. Nagy vita fejlődött ki a kereskedelem szabadságát gátló intézkedések megszüntetésének kérdése körül. Az értekezlet a jelenlegi viszonyok között a külföldi kereskedelmet még nem látja felszabadíthatónak a kormány ellenőrzése alól, a belső kereskedelem tekintetében azonban teljes szabadságot tart ki kívánatosnak. Különösen állást foglalt az értekezlet az árvizsgáló-bizottságok működése ellen, amelyek az idők folyamán hatáskörüket és hivatásukat meghaladó jogkört ragadtak magukhoz és a kereskedelmi forgalom meggátolásában sokkal károsabb működést fejtenek ki, mint azok a tisztán katonai funkcionáriusokból összeállított bizottságok, melyek ellen Bucaresti a múlt héten olyan nagy szabású tüntetést rendezett s a melyeknek feloszlását a kormány nyomában meg is ígérte. Dr. Evian államtitkár teljesen magáévá tette az értekezlet álláspontját. Maga is megütközéssel értesült azokról az abuzusokról, amelyek helyenként a bizottságok működése nyomán keletkeztek és kijelentette, hogy a kormány ezek működését a legrövidebb időn belül meg fogja szüntetni s már munkában van az új rendelet, amely az ár-ellenőrzés tekintetében egyetemes szabályozást fog hozni úgy a királyság, mint Erdély területére. Erdély közlekedési viszonyainak megjavítása érdekében az értekezlet nagy nyomatékkal foglalt állást a szállítási felelősség újrafelvételével, mert az a véleménye, hogy amíg a szállítási viszonyok újra vissza nem térnek a régi keretbe, s az utban levő áruk biztonságával a kereskedő nem számíthat, addig az árak mérsekléséről szó sem lehet. Zima Tibor főtitkár, az aradi kamara képviselője ezenkívül tárgyalásokat folytatott a közlekedési részről al-

lamtitkárával a Nagyszalonta-kisjenői és a Pécska-nagyiklasi vasuti vonal ideiglenes kiépítése tárgyában. Az államtitkár mindenben hozzájárult az erre vonatkozólag felvetett kamarai tervezet-
hez és kijelentette, hogy az állam

addig is, amíg e vonalak állami kezelésben és rendes nyomtávu vasutttal kiépíttetnének, minden rendelkezésére álló eszközzel támogatni kész azt a vállalkozást, amely a közuti közlekedés provizórikus megoldására irányul. Különösen nagyjelentőségű az államtitkárnak az a nyilatkozata, hogy e célra az állam díjmentesen hajlandó a szükséges vasuti anyagokat átengedni.

Lemondott a CFR. igazgatója.

BUCURESTI. Makry tábornok a CFR. igazgatója lemondott állásáról a legutóbb lezajlott vasutassztrájk következtében. Ugy volt, hogy a sztrájk után ismét visszatér állásába, azonban szigorúan ragaszkodott lemondásához. Utódomja I. Stanulescu, a CFR. másodigazgatója lett.

A Steg Temesvárra helyezi központi irodáját.

Az új helyzet következtében a szabadalmazott osztrák-magyar államvasutttársaság resicai, aninai, dományi vasgyárai és hányái, továbbá bánáti nagy uradalmak nem érintkezhetnek a budapesti központi igazgatósággal. Egyrészt ezért, másrészt pedig abból az okból, mert az államvasutttársaság kereskedelmének nagy része amúgy is Temesváron át bonyolódik le s a resicai gyáraknak már most is van Temesvárott képviselőjük, elhatározták, hogy a gyárak és uradalmak kereskedelmi osztályát Resicabányáról Temesvárra helyezik át és az itt Anináról és Budapestről idehelyezendő tisztviselőkkel egészítik ki.

Egy képviselőjelölt népámitása.

(Ki az a Petringenar János?)

Egyik erdélyi lap érdekes cikkben számol be a belényesi választókerület Petringenar János nevű jelöltjének a választás előtti korteshadjáratban követett furfangos eljárásáról és zajos mulijáról. Petringenar János mint önjelölt Averescu miniszterelnökkel és Dr. Crisan Györggyel szemben lépett fel Belényesen állítólag szocialista programmal. Ez a harminc-harmincöt éves fiatal ember a sarlatánok minden föllépésével és trikkjével lázba hozta a Belényes, Vaslól és a kerülethez tartozó községek parasztságát, annyira, hogy még ma is isteniüknek tekintik és más képviselőről hallani sem akarnak. Az önjelölt a választás napján nem kevesebbet követeltetett a néppel, minthogy ők ültessek a választási elnöki székbe azt, akit akarnak és a választást nem titkosan, hanem nyíltan ejtsék meg, hogy szemébe nézzenek annak, aki nem Petringenarra szavaz. Ezen a trikkon eltört a pécska és elfogták. Kitiűnt, hogy Brassóban jelenleg is eljárás van ellene családmiatt, úgy, hogy csak 50 ezer korona kaució mellett helyezték szabadlábra. A választások alatt elkövetett dolgaiért azelőtt három nappal az egyik belényesi szállóban újból letartóztatták és a nagyváradi ügyészség fogházában helyezték el. Érdekes életpályáját mint suszterinas kezdte, járt Magyarországon, éveket töltött Budapesten. Karrierje ott kezdődik, hogy Bucuresti utcáin ögvelgő parasztokat azzal csapta be, hogy ő a királylyal igen jó viszonyban van s ha dolgaikat reá bizzák, szívesen eljár azokban. A parasztok több, teljesen igazságos ügyét el is intézte és mint mondotta: „Voltam a királynál, aki személyes jó ismerősöm, s ez így szól: kedves barátom, miért nem jöttél hamarabb, neked mindig szívesen állok rendelkezésedre“. Miután már szörnyen imponált a belényesieknek, azt kezdte hangoztatni, hogy csak olyan képviselőt válasszanak, aki a királylyal is jóban van, akkor lesz gabona, cukor, minden. A választás előtt eleinte mint Averescu megbizottja szerepelt s csak később változtatott frontot, a maga javára kezdve agitálni. Egy ízben a gyűlésre összehívott nép előtt a templomból lépett ki és a következő kijelentést tette: „Az isten megnyilatkozott most nekem a templomban és azt mondotta, vállalom a képviselőiséget, mert ez a nép már sokat szenvedett, ideje, hogy igaz ember legyen a képviselője“. Legérdekesebb és legültebb fogása az volt, hogy egyes községekben szerződést kötött a parasztokkal, hogy ő a belényesi kerület lakosait „képviselői“ cím

alatt szolgálja, megbizottjuk lesz hat hónapig és ha nem lesznek a működésével megelégedve, akkor felmondhatnak neki és új képviselőt választhatnak. A furfangos képviselőjelölt politikai működése alatt egész sereg meg nem engedett dolgot követett el, amikkel a rövid választási kampány alatt 140 ezer lelt szedett össze. A választás Petringenar igazgatója folytán meghusult és új választási határnapot kellett kitűzni.

Friedrichék puccsra készülnek.

BUDAPEST. A magyar nemzetgyűlés legutóbbi ülésén több képviselő interpellációt intézett a kormányhoz, hogy van-e tudomása arról, hogy a katonaság puccsot tervez a kormány ellen Friedrichék érdekében. Huszár Károly volt miniszter hatalmas beszédet mondott, amelyben élénken tiltakozott a legutóbbi tüntetések

és zavargások ellen és erélyes szavakban hívta fel a kormányt, hogy haladéktalanul vessen véget a zavargásoknak és a katonai tulajkapásoknak, fékezze meg az önkényeskedést, vagy ha erre tehetetlen, akkor távozzék a helyéről. Huszár Károly beszéde óriási izgatottságot keltett és beszéde nyomán hatalmas botrány támadt.

Cukor kilója 9 lei.

De nem Aradon, hanem Nagyváradon. Aradon ugyan van cukor, de 125 koronán alul nem kapható. Hir szerint a város közlekedési vállalata is hoz cukrot Aradra, de körülbelül szintén ilyen áron fogja árusítani. Ezzel szemben Nagyváradról a következőket jelentik: A Román Kereskedelmi r.-t. igazgatója Pogány Arthur, a ki csaknem állandóan Bukarestben tartózkodik, tegnap Nagyváradra érkezett és illetékes helyeken jelentette, hogy Nagyvárad város számára 50 waggon lisztet, 2 waggon cukrot és egy waggon rizst, a vármegye számára 200 waggon búzát, 400 waggon ten-

gerit, 2 waggon cukrot és 2 waggon rizst vásárolt. A város számára vásárolt árak már utban vannak és a szállítási nehézségek beszámításával legkésőbb e hónap vége felé megérkeznek az államásra. A város lisztje Krajóvából érkezik, beszerzési ára a nullás liszté 3.75 lei, a kenyérliszté 1.60 lei volt különként, a cukor, mely Chitilából érkezik 9 leibe került különként, a rizs, melyet Brailából indítottak el, ugyanannyiba. Pogány igazgató Mosoiu tábornoktól katonai kíséretet fog kérni, hogy az árukat utközben fel ne tartóztassák.

MŰVÉSZET.

* A Modern Kabaré mai műsora 15 elsőrangú számból áll és a társulat kiváló tagjai lépnek fel.

* Széllháma asszonymentő címen szenzációs cikket közöl az „Aradi Fáklya“ legújabb száma, melyben még a Hadimilliomos baktis, Botrány a színházban, Egy asszony, aki már leánykorában csalt, Ott voltam a mérkőzésen, A becsületesség hatalma, A Fáklya panaszkönyve, Az erőszakos művész c. cikkek stb. jelentek meg.

* Unger Ernő, a kiváló művész dirigálja ma este a színházban „Tosca“ ünnepi előadását. A fiatal művész a legkészségesebben ragadta meg az alkalmat, hogy a sajtó munkásai iránt érzett rokonszenvének ily módon adhasson kifejezést. Ma délután a színház megtar-

totta a főpróbát s este a közönségnek egy változatos, minden részében művészi értékű előadásban lesz része. Arad műterói már eddig is nagyszámúban váltották meg jegyeiket, de az érdeklődésre való tekintettel délután 5 óráig még a téli színházban árusítják a fennmaradó és ki nem váltott jegyeket.

* Mozzókép-színházak műsora. Június 12-én, szombaton az Apollóban: Pathé szenzáció: A halálrepülés. Filmjáték 4 felvonásban. Az Urániában: J. Arcad, a francia tudományos akadémia tagjának regénye nyomán: A zöldszemű asszony. Filmregény 5 felvonásban.

* Pathé-műsorok góllára. Még csak szombaton vetíti az Apolló színház az izgalmas cselekményű léghajós filmet, a „Halálrepülés“ c. aviatikus tragédiát. Az Uránia színház is szombaton tartja még műsorán a kiválóan érdekesítő „Zöldszemű asszony“ c. drámát.

A mai valutapiac.

A napok óta tartó lanyhaságot ma délben egy kis élénkség váltotta fel, dollárt, lejt és márkát kerestek volna, azonban nagyon kevés mennyiség volt ezekből az aradi piacon. Lei 840—845, márka 470—475, dollár 160—165 koronás árkban kelt volna el. Budapestről érkezett hírek szerint ott a márkát 490, a dollárt 175 koronás áron jegyezték.

Pofozkodó főispán.

Ez a kis történet, amit itt elmondunk, 1920 május 23-án játszódott le Héjjasfalva állomás közelében, ahol az országút átvezet a vasuti töltésen. Főszereplője Cornea Tamás udvarhelymegyei főispán, aki ezelőtt segesvári ügyvéd és bankigazgató volt. A főispán ur a jelzett napon *Vlád Aurél* segesvári detektívönök kíséretében autón Udvarhely felé utazott. A héjjasfalvi vasuti átjárónál a sorompók le voltak bocsátva s a vasuti vágányon két vasuti kocsi állott. Oda tolták a két kocsit, mert technikai okok kívánták a szükséges simpárok kiürítése és a forgalomra való szabaddá tétele érdekében. Cornea főispán ur tekintélye érzetében ráparancsolt az ott foglalatostkodó *Mike* vonatrendezőre és *Talián* fékezőre, hogy toliák el a kocsikat az útból. A főispán ur azt hiszi ugyanis, hogy fene nagy méltósága jogot ad neki a vasuti kocsirendezés és tolatás ügyében is rendelkezni. A két vasutas, hiven szolgálati kötelességéhez és tisztijuktól nyert utasításuk értelmében a kocsikat eltoltni nem akarták, nehogy ebből veszedelem származzék. Felvilágosították az urakat, hogy a simpárok szabaddá tétele miatt a kocsikat nem toltathatják el és a sorompót fel nem huzhatják. Erre *Vlád* detektívönök kiugrott az autóból és *Talián* nekiesett *Talián* fékezőnek s azt addig verte, amíg a bot jsszetört. De a főispán ur sem maradt télen. Ő meg *Mike* vonatkezelőt vette kezelés alá és méltóságos markából zuhanó *posonokat* mért le a *szolgálati utasításhoz* hű *vasutasnak*. Az eset hatása alatt *Szentkirályi* Béla héjjasfalvi vasuti tisztviselő kérte azonnal való repatriálását, *Schnell* János pedig lemondott állásáról.

Millerand nem ad kegyelmet.

Párisi jelentések szerint: *Mailly*, a Pas de Calais megyei bányászok szakszervezetének főtitkára, azzal a kéréssel fordult *Millerandhoz*, hogy adjon kegyelmet azoknak a munkásoknak, akiket az általános sztrájk alkalmával elkövetett vétségek miatt elítéltek. *Millerand* elutasította a főtitkár e kérését és kijelentette, hogy a kormánynak az az akarata, hogy a munkások *ártásuk* megvégre az ilyen leckét.

— ORVOSKONGRESSZUS. Megírta, hogy a vármegyei főorvosi hivatal hivatalos értesítést kapott egy Bukarestben megtartandó nagyszabású orvoskongresszusról. Ma a városi főorvosi hivatal is megkapta a bukaresti kongresszus összehívásáról szóló értesítést és azonnal hívta fel jelentkezőkre Arad város azon orvosait, akik a kongresszuson részt akarnak venni.

A milliós ékszerablás ügye.

(Egy nő ékszereket árult Tövisen.)

A Domány-féle nagyszabású ékszerlopás ügye közeledik a sikerelenséghez. Az aradi rendőrség ugyan ma délelőtt azt a magánértesítést kapta Kolozsvárról, hogy elfogták az ékszertolvaj nevelőnőt, aki már utban van Arad felé, a későbbi értesülés azonban megcáfolta ezt a hírt. Az ékszerlopás felfedezése után az aradi rendőrség két nyomon indult el. Az egyik Nagyszalontára vezetett, ahová Tinódy rendőrbiztos, Rasztig és Mona detektívek ki is mentek, de eredménytelenül. A nevelőnőt nem találták meg. Ugyanaznap Aradra érkezett egy kolozsvári detektív, aki szolgálati ügyben tette meg az utat és akinek a tövisi állomáson feltűnt egy fiatal esinos, ékszereket árusító hölgy. Igazololta őt s miután az esetet gyanusnak találta, az ékszerekkel oly bőségesen felszerelt fiatal hölgyet kellő fedezettel Kolozsvárra kísérte. Ő maga Aradra megérkezve, értesült arról, hogy egy ékszertolvaj nő Aradról szökött meg. A kolozsvári detektív

felfedezése alapján az aradi rendőrségről *Doteschán* és *Wagner* detektívek Kolozsvárra utaztak. — Megállapították, hogy *Mayyer* Valéria nevelőnő Aradról való eltávozásával egyidejűleg Nagyváradról is eltűnt egy ott élő barátja és egy férfi ismerőse. Valószínű, hogy a nevelőnő egy bűnszövetkezetnek volt a tagja, a kik a tolvaj nevelőnővel együtt előre megállapított terv szerint egy, még a tett elkövetése előtt megállapított találkozási helyre siettek.

A Kolozsvárra utazott két aradi detektív ma délután táviratilag erősítette a tövisi állomásról az aradi rendőrséget, hogy utban vannak hazafele, mert a Kolozsváron letartóztatva tartott nő nem azonos az ékszertolvaj nevelőnővel. Az elveszítettnek hitt ékszerek egy része egyébként megkerült. Több ékszer ugyanis Dományné édesanyjánál, *Szathmáry* Mihálynénél volt letéve s így azokhoz nem juthatott hozzá *Mayyer* Valéria

HIREK.

— ROMANELLI-UTCA BUDAPESTEN. Budapest egy utcát Romanelli-utcának neveztek el. Hálából azon olasz ezredesnek, Budapest iránt tanúsított szíves magatartásáért.

— Egészségügyi bizottság. Dr *Demján* kórházi főorvos, az egészségügyi bizottság elnöke e hónap 15-én délutánra ülésre hívta össze az egészségügyi bizottságot.

— Verdon kitüntetése. Lyoni jelentés szerint a görög király megküldötte Verdun városának a görög hadikeresztet.

— HAZASSÁG. Pálly Gizella és Hoffenprád József ma d. n. 5 órakor tartják esküvőjüket a rom. kath. templomban.

— HIRDETÉNY. Elrendelem, hogy az Aradon lévő összes egy- és kétfogatú berkocsisok 1920. évi június hó 15-én d. n. 3 órakor a tüzeltő laktnya előtt a szokásos módon hatósági felülvizsgálat céljából megjelenjenek és az összes irataikat, melyek az iparuk gyakorlására vonatkoznak és az előző vizsgálat alkalmával kapott hajtási engedélyt, valamint a kártyát hozzák magukkal. A mennyiben iparizalóval bíró berkocsis ezen szemlén meg nem jelenik,

ugy az iparának gyakorlásától eltiltattik. Miskutia s. k. r. kapitány.

— MEGHIVÓ. Az aradi hadirokkanlak egyesülete f. hó 13-án d. n. 9 órakor taggyűlést tart. Előnkés.

— MÉRLEGSÁTOR lesz egyik különös érdekessége a holnap parkünnepélynek. A sátorban minden megmért egyén díjtalanul kap egy mérlegsátor tombolajegyet és így a pár filléres mérlegdíjért pezsgőt, bort és hasonló értékes tárgyakat nyer a közönség. Óriási amerikai árveres, tombola, pezsgő és bor, Lacikonyha és virágsátrak. A parkünnepély iránt már előre is óriási érdeklődés nyilvánult meg.

— NÉHÁNY SZÓ EGY DURVA FOOTBALL-MATCH-RÓL. Magyar politika. Az elcsábított urileány bosszúja. Az ismerős dallam. Drága Hölgyem! Valami a tréfáról. Az Urnapi körmenet. A kritika két irányzata. Szeretnék egyszer... Lian: Krisztus. Tökés-erkölcs. Vándorutra kelt magyar szingizmatok. stb. tartalommal jelent meg a közkezdő ARADI ÉLET legújabb száma.

— A KATHOLIKUS GYMNASIUM növendékei ma, szombaton délután 4 órakor tartja évről-évről tartóvizsgálat AAC. sporttelepén.

Könyvtárait, fanglegyeket magas áron vesz *Kerpel*.

Menekülés az aninai bányasírból.

(Egy bányász elbeszélése.)

Az aninai rettenetes bányakatasztrófa színhelyén folyik a mentési akció. Az eddigi megállapítások szerint kétszázra lehet becsülni az elpusztult bányászok számát és még nagyon sokan hiányzanak. A különböző mentőexpedícióknak mérhetetlenül nagy nehézségekkel kell megküzdni, mert csak egyetlenegy bejárat áll rendelkezésükre. A bányasírból élve megmentett egyik munkás a következőképen beszélt el a katasztrófát és az utána átélt borzalmas percek: Két társával éppen a felvonókészülékhez siettem, amikor hirtelen óriási detonáció reszkettette meg a leget és utána nyomban sűrű füstfelleg borította el az egész bányát. Bányakülpája

fokozatosan gyengébben égött, végül kialudt. Először az egyik, majd a másik társa esett össze, de ő a sötétség és az óriási légzési nehézség ellenére is tovább haladt. *Lábai alatt már holttesteket érzett* és csak erejnek teljes megfeszítésével érte el a vészfeljártot, ezen körülbelül háromszáz métert tett meg felfelé, amikor teljesen kimerülten, eszméletlenül esett össze. Itt találták meg órák múlva a mentők. A temesvári hírlapok gyűjtési akcióit indították a bányában elpusztult munkások családtagjainak felszerelésére s már eddig is nagyobb pénzüsszeget juttattak el a pusztulás színhelyére, ahol még ma is egymást követik a megrázó, szívetfacsaró jelenetek.

Kiütéses tifusz Petrozsényben.

Hunyadvármegyei főorvosi hivatalától ma miább jelentés érkezett Aradra, amely a kiütéses tifusz veszedelmes arányokat ölt terjedéséről számol be. A ragályos betegség különösen a petrozsényi bányamunkások között pusztít.

Bukaresti vengerkák.

Komoly, tisztességes emberek, megértő szívű emberek: menjetek el valaminek bucaresti mulatóba, nézzetek körül és mindenütt magyar nőket fogok látni. Csak az egyikbe foglak elkauzolni. Ugy találmra kirándulunk a „FEMINA MAJESTIC”-ba. Hosszu kert, csöbrökbe ültetett fenyők, sok tehér asztal csillogó poharakkal, félfoldalon osztalos, szellősen nyitott nyári helyiség vörös drapériákkal. Kis színpad, előtte zenekar. Cigányok. A zongora mellett nagyon sovány, sápadtan komoly arcú szőke nő ül. Talán... talán nemrég tanítónő volt a Tiszaháton. Péria... talán... kétségbeesett magyar... vörös katona... összeomlás... menekülés... Bukarest... Femina Majestic. Pont. A szemüveges kántor lobogott valahol a Dunántul. Kurjantás—kacagás—csárdás. Nézzük csak a műsort. Az első szám X. Rózi táncol. A második: a kacér J. Myra táncol. Szintén magyar. A harmadik a „Fedack”. Aztán a Mariska, a Mezey, a Sáry, a Böske, a Janka és végre... De nem front ki a nevet. Pestről emlékszem rá. Egyetemi hallgató volt. Egy kollégájával járt egyben. A kolléga Gálleista volt. Jött az ellenforradalom. A nő megígért, a hezért vőlegény nővérel. — Jólhíri pesti újságíróval, — a büszke szőke Lyával, tesszőköt — Bukarestbe. Dehát az idő telik és az életnek állomásai vannak... a menyasszony a Feminában táncol. A büszke szőke Lya pedig tovább szökött Párisba. Egy katonaiszítel. Huszónöt nő lép fel közülük huszonhárom magyar. Vagy husz utonc ebben a világban. És van közöttük négy-öt kész művész. Az egyikőt megkérdezem, hogy miért nem vesz komolyan tehetségét. Hogy miért szőria kavicsként az igazgyöngyöt. Kacag. Olyan mindegy: mindegy... A Feminában nincsenek álmok. A Femina Majesticban aranyeső esik, de a Femina Majestic hölgyeinek soha sincsen pénze. Két kézzel szőrlák. A hallgatóság jórésze középkorú férfi. — a legtöbb bizonyára többszörös családapa. Zsenben vannak, az ismerősük tekintete kerüli egymást. Bambán, éhesen néznek körül, ostobán, állnak a bizarr világban. Néhány asztalnál még politizálnak is, miközben a nyugtalanul rebbenő szemek keresik az obscén képeket. A mohamedánok szent háborút kezdenek az angolok ellen. Hangosan röhögnek. Behunyom szemüket és elgondolom: Hogyha a nézőtérben csupa megértő szívű ember ülne, hogyha ezek a vengerkák szép sorjában kilépnének a lámpák elő és keresztlenül egyszerű szavakkal elmondanák esztiket, miközben halkán... erőssövé... harsova szólna a zene... És tizeden nyitom fel szememet. A színpadon a „Mariska” táncol, dobálja testét, énekel és a jó öreg családapák tapsolnak. Fehér meg vörös virágokat dobálnak a színpadra. Valahol, valahol... és a mohamedánok szent háborút kezdenek...

Nagyherceg mint cipőkrémgyáros.

rágából jelentik: A hivatalos lap mai száma a bejegyzett ógok között a következő ógbejegyzést közli: *Nikolai Vlaszkov* nagyherceg Hum hercegségéből fölvette magát a bejegyzett ógok lajstromába. Nevezett engedélyt kapott cipőkrém, vazelin, szappan, gyertya, csokoládé, cukorkaáru és zsiradék előállítására.

Apró hirdetések

Alkalmazás.

FIATALASSZONY uri házasság ajándék mosdó vasaló. Kleppné, Kapa-utca 46. sz. 2718

SZOPTATÓS DAJKA felvétetik. Strada Horiz (Széchenyi-utca) 5. sz. alatt. 2719

NÉMET ÉS MAGYAR nyelvet bíró tanuló házasság alkalmazzák keres. V. dákra is megy. Graf János, Perjámos. 2722

24 ÉVES vas- és fűszerkereskedő segéd állást keres. Cím a kiadóban. 2724

GYAKORLATI MALOMASZTALOST keresek pár heti munkára. Vojtek Alajos, Gyerek. 2657

ITALMÉRÉSÜNKRE kasszával rendelkező és a szakmában járatos kímért azonnali belépésre keresünk. Weiss Dávid utócai Str. Marasesti (Kossuth-utca). 2657

SZOBALBANYNAK felvétetik egy varrúhoz értesítő szülő leány magyar fizetéssel. Cím Wallinger hirdetőjében Lázár-u. 2657

VEGYESKERESKEDÉSEM részére keresek szűk segédet. Cutsán Jánosné, Erad. 2728

VEGYESÜZLETEM részére keresek jó magaviseletű fiút tanulónak, jó bánásmód mellett. Cutsán Jánosné, Erad. 2727

MŰSZERÉSZ segédet keresek (nem villanyzerelőt). Gáspár, Str. Horiz (Széchenyi) 1. sz. 2729

Vétel és eladás.

PERMETEZŐK vásárlásból, alkatrészek, tömlők készleten. Kovács Soma Tárca Arad. 2733

ELADO egy férfi fehér gyapjú öltöny. Str. Consistorial (Batthyány-utca) 23., földszint jobbra. 2732

SALONGAENITURA vitrimel eladó. Megtáknthető Széchenyi gőzmalom iroda. 2730

MALOMKÖVEK kettő anyagból mindentől gabona őrítésére, gépkészlet, továbbá kőbica, kőszekély készleten. Kovács Soma Tárca Arad. 2732

INSZ PÓLYAPARNA eladó. Calesa Saguna (Vörjassy Lajos-utca) 29. 2731

ANTIK porcellán, butort, magas áron vevő Salon Artistique Boulevard Regina Maria (Andrássy-tér) 21., I. balra. 2697

KÖNYVEKET és könyvtárakat vásárol. Kniezser könyvkereskedése Dobó-u. 10251

ANTIK VITRINEK, butorok, képek és porcellánok jutányosan kaphatók Salon Artistiqueban Bulev. Regina Maria (Andrássy-tér) 21. 2615

KERESEK SÜRGŐSEN 1 fél stabil 20-25 leres teljeselem üzemképes gézgepet. Ajánlatokat Epestein Izidor fűszerkereskedő címre küldjék. 2692

MAYINGA RAFFIA legkötőbb minőségben más vételnél 115, kímérve 120 korona kímérték Ehrenfeld fűszerüzletében. 2705

SŐTETKÉK SELYEM COSTUM békabébi minőség, még nem volt használva, eladó. Bévérhető vásárlásból Hoffmann Sándornál, Fischer Elise palota. 2718

Csunya nők szépek, szép nők szebbek
lesznek a HAJÓK-féle
DORÉ-CRÉME
használat után. 10175
Hajfestő „Mologen“
elismert legjobb gyártmányú fekete és barna színekben. Ára 25 K. Főúti üzlet kaphatók
Hajós gyógytárban
Aradon, Boulevardul Ferdinand L. 22.

Magyar válasz a zalaegerszegi légió ügyében

(Koholmány volt.)

Megírták a lapok, hogy az osztrák kormány egy erőyes hangú jegyzékben tiltakozott az osztrák „határmenti fegyveres alakulatok” ellen, melyeket állítólag Magyarország főleg reakciós osztrákokból toborozott, hogy azok szükség esetén „fegyverrel” törjenek be Németországba. A Magyar Távirati Iroda most kategórikusan cáfolja a vádak és a tényállás lezöngésével tisztázza a helyzetet, mely bizonyára ismét rosszakaratu információk életképtelen fantazmagóriája volt.

BUDAPEST. A Magyar Távirati Iroda illetékes helyről úgy értesül, hogy Zalaegerszegen mindössze nyolc osztrák tiszt nyert ideiglenes elhelyezést az ottani üres hadifegyvertáborban. E tisztak azért jöttek Magyarországra, mert

Németországban nem tudtak képzettségüknek megfelelő ezerszintenciát találni. Ilyen kérést megtagadni annál szokatlanabb dolog lett volna, mert orosz menekültek hasonló természetű kéréseit a magyar kormány ugyancsak teljesítette. Szó sincs róla, hogy erre a célra nagyobb összegeket utalványoztak volna ki, toborzásról pedig itt semmit sem tudnak. A magyar hatóságok csak kifogástalan listáknak adták meg a vendégjogot s a menedékjog értelmezésében tőlől sem mentek olyan messzire, mint az osztrák hatóságok, amelyek megengedték, hogy közönséges büntetettek átélphessék az osztrák határt, sőt zavartalan megélhetésükhöz egyenesen hatósági segítséget nyújtottak.

Szélhámosság egy „boltrekvirálás” körül.

A mai idöket és viszonyokat jellemző beadvány érkezett ma az aradi járásbíróshoz. Fischer Lipót aradi kereskedő fordult beadvánnyal ügyvédje dr. Zeiner Gusztáv utján a bírósághoz és elmondja benne, hogy öt a múlt év novemberében erőszakkal és szélhámossággal kitették üzletéből. A múlt év őszén, amikor az első repatriálási láz volt Aradon, megjelent egy magát Erényinének nevező asszony Thököly-tér 1. szám alatti üzletében és tudomására hozta, hogy elrepatriálják Aradról, mivel nem aradi illetőségű és üzletét azonnal adja át neki, különben rendőri segédlettel kilakoltatja. Fischer nem akart engedelmessékedni a felszólításnak, amire az asszony eltávozott és délután ismét megjelent egy rendőr és egy magát detektívnek kiadó férfi társaságában. Most már erőyesen követelte, hogy az üzletet adja át és a megfélemlített kereskedő végre engedelmessékedett. Eléje tették egy írást, amelyben, arra kötelezték,

hogy ismerje el, hogy önként adta át az üzletet és a hatósági emberek jelenléte folytán a kereskedő ezt alá is írta. Azóta Erényiné benn ül az üzletben, Fischert pedig nem repatriálták el Aradról. Ma értesítést kapott a várostól, hogy megkapta a tartózkodási engedélyt, tehát nem kell eltávoznia. Érdeklődött a lakáshivatalnál, hogy kinek a rendelkezésére vették az üzletét és ott azt a meglepő felvilágosítást kapta, hogy a lakáshivatalnak az egész dologról nincs tudomása. Most beadványában arra kéri a bíróságot, hogy adják vissza jogtalanul elvett üzlethelyiségét, azonkívül ügyvédje utján még fenyegetésért és csalásért is feljelentést tesz Erényiné, a rendőr és az áldetektív ellen.

A szerkesztésért felel:
STAUBER JÓZSEF.

Cenzurat: Alexandru Fragina.

! Kereskedők figyelmébe !

Legelősbő bevásárlási ferrás fűszer-, gyarmat-, cukor-, fűstök- és pipere árúban. 7044

Darvas cég nagykereskedésében

Arad, Str. Horiz (Széchenyi-u.) 1. - (Városházával szemben levő utca.)

Fratii Apponyi cipő-, kalap- és úri-divat áruháza

ARAD, József főherceg-ut 7. szám. 10061

Josif Bodnár

írógép vállalkozó, villamos erőre berendezett javító műhelye. Üzemeltetők minden mennyiségben
Arad, I. I. Bratianu Weitzer J.-u. 11. sz.

Aradmegyében

2 szálloda, vendéglő, kávéház, maxi teljes berendezéssel, házzal együtt, továbbá egy nagyvendéglő házzal együtt. Lippán nagytelkes földszintes magánház. Aradon több magán és bérház a bevitelre való elfoglalható lakással, egy nagyvendéglő ártóterem kerthelyiséggel eladók. Bővebb Wallinger hirdetőjében Lázár-utca. 2658

GYERMEKRUHÁK

megrendelőre való készíttést elvállalja és állandó kész ruharaktárt tart.
BEBESALON
Malekné és Heller
Str. Alexandri (Sáraz-u.) 3. Elegáns férfi és női fűrdőruhák kaphatók. 2721

Kizárólag Welsz-féle Elza-kámfor krém

használaton, mely az arcbőrt szőpöktől megóvja, megtisztítja. Kapható üvegtégelyben, békebeli minőségben

HANZU és VAS drogeriákban.
Egy tégely ára 15 korona. 10041

Fratli Steiner

bőrkereskedés
Arad, Asztalos Sándor-u. 2-3. Fűközlöt Ujaradon. 2661

Mindenemű bőrűk és cipészkelekek legelősbő bevásárlási ferrása. Szolid ár.

Grünwald si Moskovitz
cukor, cukorka, gyümölcsök, gyarmatárúk és norinbergi nagykereskedés. 2601

Élesdi mész

waggonba rakva ab feladó állomás 7500 koronáért kapható az 2243

Aiföld Erdélyi Kereskedelmi Részv.-társ.-nál.

Ajánlok
azonnali elvállalásra nagyobb mennyiségben
barna, darabos és aknaszenet továbbá elsörendű szőpöktől készpennet gőzmalomok, téglák és szaszgyárak, villamos művek minden más iparvállalat részére. Lehetőleg távirati vagy személyes megkeresést kér 2641
Hazai Béla szőpöktőlkereskedő
Cím (Koleszvár), Rudolf-utca 10. Telefon 24. 12-76

MARGITCREME

Késményünk teljeselem béke minőségben üveg tégelyekben hazuk forgalomba. Ezen csomagolásban a creme nem szárad ki és az változatlanul eltartható évekig is. Kérjük azon nem eladónkat akiknél a régi csomagolásban a creme elromlott, azt becserelés céljából beküldeni szivesek legyenek. 2425

A Margit creme eladás ára 15 korona.
Dr. FOLDES si HEHS Arader

Iuon Kőő

késmű és divatesővet áruház
Boros Béni-tér 16. (Waniosel ház).
Ajánlja únan felszerelt raktárt bőnmű és rőtőszár öltözköb, nagyban és kímésnyben. 10021

Arad és butorszállítást úgy helyben mint vidékre felelőség mellett vállal **LEOPOLD ELIAS** si FIUL szállító, Strada Eminescu (Deák Ferencz-u.) 26.